

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯ И ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНОСТ ВЪВ ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ: ПРИМЕР ОТ НБУ

Дияна Янкова

Резюме

Интернационализацията на висшето образование в световен мащаб се характеризира с необходимостта от развитие на науката и образованието с иновативни методи и съдържание, отговарящи на повлияните от обществените условия и технологични достижения промени в характера на академичното общуване. Сътрудничеството чрез стратегически партньорства между университетите се превърна във важен начин за институционално развитие и съвместни стратегически действия. За бъдещето на интернационализацията в Европа и в света важна роля ще изпълняват именно тези новосъздадени условия и подходи към образователни сътрудничества, характеризирани с ред предизвикателства и възможности. Отчита се нарастване на чуждестранните студенти в световен мащаб, като се очаква техният брой през 2025 г. да достигне близо 8 милиона. Освен обичайните страни за избор за образование като Съединените американски щати, Великобритания и Австралия, се наблюдава и увеличаване на международните студенти и в неангლოსични държави, които предлагат програми на английски език. Следователно, разработването на бакалавърски и магистърски програми на английски език открива нови възможности за партньорства, за програми за обмен и за привличане на студенти. Понятията по чужд език са от изключително значение за успешното осъществяване на икономически, социални, технически, политически и културни взаи-

Дияна Янкова –
Нов български университет,
София, България

doi.org/10.33919/flcy.24.4.15

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯ И ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНОСТ ВЪВ ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ: ПРИМЕР ОТ НБУ

мовръзки и отношения между отделните страни, организации и индивиди. В тази връзка подготовката на специалисти, конкурентоспособни едновременно в области като преподаване, медии, реклама, маркетинг, връзки с обществеността, издателска дейност и журналистика, е от изключителен приоритет. Новата интердисциплинарна бакалавърска програма „Английски език и професионална комуникация“ към департамент „Чужди езици и култури“ на Нов български университет, разработена съвместно с университета Йорк, Великобритания, отговаря именно на условията на интернационализация на висшето образование и съответства на очертаните условия и потребности. Програмата включва модули от различни области като межкултурна комуникация, социолингвистика, медийни изследвания, маркетинг, връзки с обществеността, преподаване на английски език, писмен превод, дигитална грамотност и др.

Ключови думи: интернационализация на образованието, междууниверситетско сътрудничество, английски език за професионална комуникация.

В съвременните условия на глобализация и прагматизация на образованието и науката пред хуманитаристиката и в частност пред филологическите науки стоят различни предизвикателства. От една страна, това е задачата за съхраняване и предаване на филологическото познание и продължаване на приемствеността, а от друга — необходимостта от развитие на науката с иновативни методи и съдържание, отговарящи на повлияните от настоящите обществени условия и технологични достижения промени в характера на езиковото общуване и начините за неговото изследване.

Задълбочаването на интернационализацията на висшето образование в световен мащаб като концепция и като стратегическа програма е сравнително ново и широкообхватно явление, мотивирано от ди-

Дияна Янкова

намична комбинация от политически, икономически, социокултурни и академични аспекти в зависимост от конкретния национален или регионален контекст. Положителният икономически ефект за приемащите държави е дискутиран в редица публикации (вж. Чаудъри 2021).

Стратегическото сътрудничество, например под формата на новосъздадените европейски университети и университетски консорциуми, се превърна във важен начин за институционално развитие и съвместни стратегически действия. За бъдещето на интернационализацията в Европа и в света важна роля ще играят именно тези новосъздадени условия и подходи към образователни сътрудничества, съпътствани от ред предизвикателства и възможности.

Аспектите, на които трябва да се наблегне в този процес, са свързани с това как промените, тенденциите и инициативите в международната, регионалната, националната и институционалната политика влияят върху практиката. По-конкретно усилията се съсредоточават върху различни аспекти на интернационализацията като например: управление на интернационализацията; равнопоставеност и достъп до интернационализацията; изграждане на капацитет чрез интернационализация; финансиране на интернационализацията; преподаване и учене с международно и межкултурно измерение; международно сътрудничество в областта на научните изследвания и др.

Броят студенти в университетите в най-предпочитаните дестинации за обучение след пандемията вероятно няма да се възстанови напълно, тъй като възможностите за следване на английски език продължават да се увеличават. Тенденциите в мобилността при студентите, които желаят да получат дипломи на английски език се очаква да се променят, тъй като вече има повече възможности в неанглоезични държави. С ориентирането към предлагане на бакалавърски и магистърски програми на английски език една държава като България, която традиционно изпраща студенти в чужбина, вече открива, че потенциалните кандида-

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯ И ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНОСТ ВЪВ ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ: ПРИМЕР ОТ НБУ

ти за университетите в страната се увеличават. Една част от студентите изразяват мнение, че оставането в родната страна е по-привлекателно както по финансови, така и по културни, социални и психологически причини.

С увеличаването на конкуренцията между университети в различни държави се налага висшите училища да разработят добра политика за достигане до потенциални кандидати и набиране на новото пост-ковид поколение студенти. Виртуалното привличане на студенти помага на институциите да се свържат със студенти в градове, до които те никога не биха могли да пътуват лично, докато физическите срещи със студенти в родната им страна помагат за създаването на силна връзка с институцията; постигането на правилния баланс между тези стратегии ще бъде от ключово значение. Един от факторите, който доказва глобалния интерес към международното обучение е броят на явилите се студенти на международно валидни тестове по английски език. Изпитът Дуолингo например се предлага вече в 12 000 града по света, както разбира се и онлайн. Последните данни за чуждестранните студенти в световен мащаб сочат, че през 2018 г. броят им е нараснал на 5,6 милиона, като най-популярните дестинации са САЩ, Великобритания и Австралия. В някои неанглоезични държави, като Германия, Русия и Франция, също се приемат голям брой чуждестранни студенти. Организацията за икономическо сътрудничество и развитие прогнозира, че до 2025 г. ще има общо 8 милиона международно мобилни студенти (Гилерме 2021).

С големите на брой нови програми на английски език по света се откриват и нови възможности за осъществяване на стратегически институционални партньорства и програми за обмен. Сътрудничеството, което използва ресурсите, за да разшири възможностите за научни изследвания, преподаване и учене и да запознае студентите и учените с различни начини на мислене, е ключово за справяне със следващото най-голямо глобално предизвикателство в света.

Дияна Янкова

Възможностите, които стоят пред студентите в процеса на интернационализация на висшето образование, са съпътствани и с доста предизвикателства от различен характер. Едно от тях е съпротивата срещу промяната от страна на управляващите органи в образованието. Също така, по време на пандемията остарелите педагогически модели се оказаха неподходящи в новата виртуална и хибридна среда. И макар че виртуалната форма създаде възможности за учащите да придобият международен опит, все още остава много работа за укрепване на партньорството и сътрудничеството между образователните институции.

Предлагането на международно валидни двойни дипломи изисква трудоемко планиране от двата партньорски университета и едно от най-големите предизвикателства за такова начинание е наличието на различно законодателство в сферата на образованието в партниращите страни. Един от изводите на проведено изследване за връзката между придобиването на двойна диплома и реализацията впоследствие доказва, че вероятността на пластични хирурзи с двойна диплома да заемат официална академична или обществена ръководна роля е приблизително два пъти по-голяма (Пайфър и колектив 2022).

Създаването на бакалавърската програма „Английски език и професионална комуникация“ към департамент „Чужди езици и култури“ на Нов български университет съвместно с университета Йорк, Великобритания, отговаря именно на новите развития в интернационализацията на висшето образование и съответства на очертаните условия и потребности. В съзвучие с Мисията на НБУ тя насочва своя фокус към личностното израстване и общественото развитие в тяхната взаимовръзка, отчита динамиката на изграждане на научното познание, ориентирана е към иновативни методи и интердисциплинарно съдържание, както и към конкурентоспособност на научните изследвания и резултати и тяхната реализация по международни стандарти.

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯ И ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНОСТ ВЪВ ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ: ПРИМЕР ОТ НБУ

Бакалавърската програма „Английски език и професионална комуникация“ подготвя специалисти в областта на английския език, езикознанието, чуждоезиковото обучение и на професионалната комуникация в медиите, маркетинга и мениджмънта. Студентите придобиват теоретически познания и практически умения, като по този начин се увеличават възможностите за бъдещата им професионална реализация. Програмата включва модули като межкултурна комуникация, социолингвистика, медийни изследвания, принципи на маркетинга, връзки с обществеността, преподаване на английски език, увод в писмения превод, дигитална грамотност и др.

Познанията по чужд език са от изключително значение за успешното осъществяване на икономическите, социални, технически, политически и културни взаимовръзки и отношения между отделните страни, организации и хора. В тази връзка подготовката на специалисти, конкурентоспособни едновременно в области като преподаване, медии, реклама, маркетинг, връзки с обществеността, издателска дейност и журналистика, е от изключителен приоритет.

Студентите завършват с две дипломи от престижни университети: една от университета Йорк, Великобритания, и втора от Нов български университет. Курсът на обучение предвижда не само усвояване на задълбочени теоретични знания, а и придобиване на важни професионални умения чрез възможности за разнообразни практически занимания. Студентите имат достъп до многофункционално образователно пространство с богата литература по изучаваните предмети, електронни бази данни и справочници, и модерни лаборатории с информационни технологии и специализиран софтуер за изследователски проекти на английски език. С подкрепата и съдействието на висококвалифицирани и мотивирани преподаватели, студентите имат възможността да участват в научни конференции, да провеждат научни изследвания и да публикуват резултатите в реномирани академични издания. Обучението е с продължителност 8 семестъра,

Дияна Янкова

два от които се провеждат в Сити колидж, Солун, Европейския кампус на университета Йорк. Предвижда се и студентска мобилност в Йорк. Двете придобити дипломи предоставят възможност за продължаване на обучението в магистърски и докторски програми в България и чужбина.

Езикът на преподаване е английски, като професионалното направление и специалност е 2.1. Филология, специалист по професионална комуникация на английски език, а придобитата квалификация е Бакалавър по английски език за специфични професионални цели. Квалификационната характеристика и съдържанието на БП „Английски език и професионална комуникация“ съответстват на Квалификационната рамка на Европейското пространство за висше образование и на Националната квалификационна рамка.

Програмата предлага практики и стажове в преводачески бюра, неправителствени организации, рекламни, маркетингови и медийни агенции, чуждестранни фирми и др. Завършилите програмата са специалисти в областта на професионалното общуване на английски език, които:

- прилагат интердисциплинарен подход към решаване на специфични казуси, свързани с конкретната им професионална ориентация;
- владеят стратегиите и тактиките на писмения и устния специализиран превод;
- използват електронни ресурси, бази данни, терминологични банки, различни справочници и справочна литература;
- умеят да анализират и интерпретират текстове на английски език от различни сфери на професионално общуване;
- притежават умения за научноизследователска работа, отразяващи съвременните тенденции в областта на теорията и практиката на превода, преподаването на английски език, медиите, връзките с обществеността, маркетинга, мениджмънта, рекламата, образованието, с оглед на по-нататъшно

ИНТЕРНАЦИОНАЛИ-
ЗАЦИЯ И ИНТЕРДИС-
ЦИПЛИНАРНОСТ ВЪВ
ВИСШЕТО ОБРАЗОВА-
НИЕ: ПРИМЕР ОТ НБУ

то си развитие в избраната научна област в магистърските и докторските програми не само в НБУ, а и в международни висши учебни заведения.

- имат необходимата професионална подготовка, за да могат самостоятелно да продължат да развиват уменията си в избраната от тях кариера.

В процеса на обучение се изграждат умения за водене на професионален диалог в междуетнически, межкултурни и международни контексти, както и необходимите компетенции за повишаване на професионалната подготовка на студентите съобразно динамично изменящите се реалности, придобиват се изследователски умения, които дават възможност на завършилите да разработват и участват в изпълнението на научни проекти и да прилагат резултатите от тях в професионалната си практика.

След набиране на необходимия брой кредити студентите се явяват на държавен изпит, който включва два компонента: превод на специализиран текст и разработване на казус по специфичен проблем от областта на професионалната комуникация.

Завършилите могат да работят като преводачи и редактори в държавния и частния сектор, в сферата на образованието, като сътрудници в маркетингови фирми, държавната администрация, обществени и частни организации, печатни и електронни медии, рекламни компании, международни организации и чуждестранни фирми и т.н.

Такава съвместна програма не е разработена в друг университет в България и нейна отличителна характеристика е приоритетното ориентиране към съвременни изследователски подходи, модерни теории и методи на езиков анализ, което е видно от курсовете, включени в нея.

Една голяма част от висшите училища не само в България все още се борят с желанието да се върнат към условията преди пандемията. И все пак трябва да се възползваме от възможността и необходимостта да въведем иновации и да адаптираме нашите перспек-

Дияна Янкова

тиви и практики, за да разширим и обогатим международното висше образование. Трябва да продължим да се застъпваме за новаторски и творчески подходи, като привлечем и административния персонал. Въпреки че в образованието се наблюдава доста сериозен напредък през последните две години, все още сме изправени пред много предизвикателства, свързани с технологичните и човешките ресурси. Включването на тези параметри в парадигмата ще създаде условия за развитие и ще допринесе за промяната, многообразието и всеобхватността по пътя към интернационализация на висшето образование.

Библиография

- Гилерме, Г. (2021). Guillerme, G. *International student mobility Report*, T.I.M.E. Association.
- Пайфър, Б. и колектив (2022). Pyfer, B., Hernandez, J., Glener, A., Roger W., Levinson, H., Phillips, B. Leadership and Advanced Degrees. Evaluating the Association Between Dual Degrees and Leadership Roles in Academic Plastic Surgery. *Annals of Plastic Surgery*. Vol. 88/1 – pp. 118-121. doi: 10.1097/SAP.0000000000003029.
- Чаудъри, М. (2021). Chowdhury, M. Internationalisation of education and its effect on economic growth and development. <https://doi.org/10.1111/twec.13174>